

Hogyan tovább Magyarországi Evangélikus Egyház?

Tisztelt Zsinat!
Kedves Testvérek!

Eltérően az elmúlt évek jelentéseimben megismert formai jellegtől, most nem igei „felütést”, indítást választottam. A bennem izzó „igei megszólalást”, beszámolóim végén olvashatjátok majd.

Igaz, az elmúlt ciklust – hat évet - értékelő, lezáró nemlelkészi elnöki jelentést, majd csak a 2018. évi májusi ülészen kell a Tisztelt Zsinat elé terjesztenem, de itt a ciklus vége felé haladva, a Reformáció születésének félezer éves jubileumi évében is fel kell tenni magamnak, magunknak a címben szereplő kérdést.

Így az elmúlt év zsinatot érintő kérdéseinek beszámolóján túl, szeretnék a címben feltett kérdésről is beszélni csupán saját szemszögemből.

Teszem ezt akkor is, ha az elmúlt évi jelentésem felolvasása után kaptam, - de a felelősséget át nem hárítva, csak így alakult, - kaptunk hideget, meleget, sőt még olyan minősítést is, hogy „szanálják a magyarországi evangélikus egyházat”.

Sajnálom, ha valaki ilyen következtetésre jutott, és nem érezte az országos tisztségviselők beszámolóinak sorai között azt a féltő aggodalmat, mely nálam itt és most, a jelentésem címét is vállalva, újra ezt generálja.

Ismerve, tudva a 2011-es népszámlálási adatokat, még izgatóbb keresni a választ. (Bár tehetnénk, olykor - olykor, őszintén együtt.)

Igen, kerülgethetjük, elodázhathatjuk ideig, óráig a választ, de erre a kérdésre előbb – utóbb valakinek, vagy valakiknek válaszolni kell!

I. Az elmúlt évről

Itt és most címszavakban szeretném összefoglalni azokat a kiemelt eseményeket, ahol képviseltem, képviselhettem a Zsinatot, illetve egyházunkat.

Az előző éves beszámolóim a 2016. novemberi X/13. zsinati ülészen volt.

Ezen ülészen egyik fő eredményének a 16/2016. (XI.18) számú Zsinati Határozatot tartom, amikor a Zsinat új egyházközségek alapításának elindításáról határozott. „Művészneven”, ekkor jött létre a „gyülekezet plántálás”!

Fontos döntése volt ezen novemberi ülésnek az **új gazdasági**, gazdálkodási **törvényünk** elfogadása a „Jó Rend” érdekében. (16 év után van újra egy új – megújult, aktualizált, gazdasági törvény, melynek ismét „gazdája, szülő atyja” lehettem!)

Ekkor történt a költségvetési törvény elfogadása is, mely új formában foglalja össze a gazdálkodásunk körét.

De a jövő, egyházunk jövője szempontjából fontos kérdés volt az is, hogy „előkerült” a **lelkészi életpálya modell** megtárgyalása is, mely 2018. februárjában, már konkrét, addig széles körben leegyeztetett formában kerül majd elénk, és várhatóan 2019. január 01-től válik bevezethetővé.

A X/14. évi ülésünk 2017. február 4.-én volt, melyről, most a tárgyalt témák közül az Evangélikus Hittudományi Egyetemen folyamatban lévő fejlesztésekről hallottunk tájékoztatást. Itt jegyzem meg, hogy a **„minőségi lelkészképzés”** érdekében, mint tudjátok a Zsinat több száz millió forintot „ruházott be”, és erről, ennek eredményéről, esetleges folytatásáról a jövő év első felében kell majd a Zsinatnak felelőséggel döntenie.

Az előző X/15. zsinati ülésünket 2016. május 26.-án tartottuk. Eredményeit ismerhetitek, együtt dolgoztunk érte, együtt éltük meg. Mégis kiemelem az éves beszámoló elfogadását, a jogi személyiség hiányzó szabályozásának egyfajta „újra indítását”, és **hitoktatói életpálya modell** előkészítő, elvi vitáját.

Szándékosan nem sorolom fel a Zsinati Tanács és az Országos Presbitérium beszámolási időszakban tartott üléseit és azok zsinattal kapcsolatos döntéseit. Ezek részben az elnökségi beszámolómban a bevezető részben, részben pedig az ülésünk elé kerülő anyagokban visszaköszönek majd.

Június 14.-én és 15.-én az EMMI szervezésében volt egy egyházvezetői konferencia Tihanyban - **„Közös gondolkodás a jövőnkéről”** - címmel. Ami engem meglepett, hogy a protestáns felekezetek eléggé alul reprezentáltak voltak, ebbe beleérttem, saját egyházunkat is.

2016. június 24.-én Debrecenben volt a református konvent ünnepi ülése, a **Református Egyház születésének 450. jubileuma** alkalmával, itt én képviselhettem egyházunkat.

Életemben is meghatározó esemény, élmény volt az a néhány nap, amit augusztus 24. és 27. között **Wittenbergben** tölthettem az ott megrendezett **„Magyar Napok”** keretében.

Nehéz lenne összefoglalni a sűrű program minden részletét, de szerencsére egyházi „médiánk” kellő részletességgel beszámolt a kapcsolódó programokról.

Megállni Luther Márton sírjánál, szobáról, szobára járni a Luther házban, látni az asztalt, ahol az asztali beszélgetések zajlottak, megtekinteni a Melancton házat, a Vár-templomot, a Városi templomot, látni a szószékeket, ahonnan a reformátor is hirdethette Isten igéjét, tehát a reformáció bölcsőjénél járni és hálát mondani, nem minden nap megélhető alkalom.

Kicsit hosszú és fárasztó volt az utazás, de a „tartalom” mindent pótol.

Hála és köszönet a szervezőknek!

2017. október 05.-én többen közületek is részt vehettünk, a Parlament felsőházi termében megrendezett állami emlékülésen. Azt hiszem ez az alkalom is méltó volt a jubileumi évhez.

Október 13.-án került megrendezésre **Közös Jubileumi Zsinatunk** a református tervérekkel.

Sajnálom, hogy a közös nyilatkozat tervezet kialakítása, véglegesítése, annak elfogadása ilyen hullámokat vert.

Azt gondolom, hogy a szervezők szándéka, az előkészítés sok-sok fáradalma, a sok-sok befektetett munkaóra végül is, egy méltó ünnepet eredményezett.

Az október 31.-i sportarénában megrendezett ünnepségről, többek véleményét összegezve szintén csak a meglepés hangján lehet szólni.

Hihetetlenül nehéz nap volt a sok-sok párhuzamos szolgálattal, de itt se feledjük, lesz Reformáció 501 és 502...is, ha Isten úgy akarja!

Mit is hozott, ad nekünk ez a jubileumi év?

Remélem konfirmációt,
megerősödést azért, és abban, hogy bár „kicsiny sereg vagyunk”,
de „**ha Ő velünk, kicsoda ellenünk!**”!

II. Hogyan tovább Magyarországi Evangélikus Egyház?

Talán nem lesz furcsa, de ebben a részben egyházunk elfogadott stratégiája mentén, olykor - olykor talán nem az ott rögzített sorrendben szeretnék végig menni, megjegyezve azt, hogy a Zsinati Határozatban elfogadott és ez év végén „lejárt” stratégiai cél értékelése, esetleges „áthangolása”, újra fogalmazása nem „csak” az én feladatom. Talán nem az enyém is.

Nagyon remélem, hogy még ez az ülészak, hoz majd egy olyan határozatot, mely a stratégiát megalkotó munkacsoport további feladatául szabja előterjesztésük kiértékelését, esetleges továbbfejlesztését.

Talán még vagytok nem kevesen, akik emlékeztek a ciklus elején megfogalmazott „stratégiai elképzeléseinkre”, melyeket elnöktársammal együtt kiemelt prioritásként jelöltünk meg magunknak egyfajta feladatul.

Az első ilyen volt, a **missziói munkaág megújítása, átszervezése**, mint kiemelt prioritás.

A másik pedig a **szervezeti korszerűsítés**, ahogy elnöktársam fogalmazott annak idején: *Minek egy mákszemnek hajóbőröndnyi csomagolás?...* és ezzel persze szoros összefüggésben, a **kompetencia** kérdése: **Ki vezeti az egyházat?**

Ez, a később elfogadott egyházi stratégiánkban is visszaköszön.

Továbbra is meggyőződésem, hogy ebben az Istentől elidegenedő, a vallást elkerülő, szekuralizálódott, vagy egyre inkább ezirányba forduló társadalmunkban, ha nem találunk más, korszerűbb „módszereket” a Jézusi parancs, maga JÉZUS megismertetésére és mindig és mindenkor csak az evangelizáció eszközével akarunk „hatni”, akkor magunkra maradunk.

„El evangelizáljuk magunkat még egy-két évig”, de aztán majd csak azt kell kijelölni, aki „lekapcsolja a villanyt”. Már elnézést a „durva” kifejezésért.

Félreértés ne essék!

Én nem vitatom az evangelizáció helyét, szerepét, fontosságát, sőt, de, CSAK azzal nem lehet, nem tudunk hatni, főképp a „kívülállókra”. Ettől sokkal szélesebb a misszió területe.

Együtt kell keresnünk, megtalálnunk a „járható utat” – kitárni az ajtót – „*Jer tárjunk ajtót még ma mind! A legnagyobb király van itt, Kit Úrnak vall a föld s az ég, De mint Megváltó jő közénk, Hogy hozzon békét, életet. Jer mondjunk néki éneket: Ó, áldlak boldogan, Én alkotó Uram! (EÉ 137.1.)* – megtalálni azokat a korszerű módszereket, melyek ebben segíthetnek bennünket.

Csak vázlatosan, nézzük át elfogadott egyházi stratégiánk megvalósításának első lépéseit, azok eredményeit:

- 1. Misszió és intézmények.** (önkéntesség, hálózatosság) Talán az elmúlt öt év legnagyobb kudarca számomra ez. Milyen érdekes, a Zsinat által kiküldött munkacsoport, és a Zsinat által elfogadott stratégia a függelék részben mit fogalmaz meg:

„Mindezek a fejlemények a missziós tevékenységünk és szerveztünk újra gondolasát igénylik, amihez az intézményrendszeri és feladatszabási lépéseket tehet a Zsinat.”

Ezzel szemben mi történt: Lehet, hogy egyeztetési hiányosságok sorozata folytán, de létrejött a Gyülekezeti és Missziói Osztály. Sajnos talán mind a mai napig, nem alakult ki az a harmónikus munkakapcsolat, mely szerencsére jellemzi az egyéb illetékes osztályaink és a kapcsolódó országos szakbizottságok munkáját.

És még egyfajta „hab a tortán”, hogy ezen az ülészakon új bizottsági elnököt kell választania a Zsinatnak a lemondott Evangelizációs és Missziói Bizottság élére.

*„A küldetés (misszió) kijelentésként való értelmezése nem más,
mint Isten szeretete, jó hírének minden egyes,
keresztény módon történő elmondása,
interpretációja az adott kontextusban, mely lehetőséget ad arra,
hogy felfedezzük Isten minket megmentő cselekvését, jelenlétét a világban.”
(idézet a stratégiából)*

Testvérek!

Egy biztos, ha a missziói munkaág területén rövid idő alatt nem tudunk egyfajta „rendet” teremteni, akkor ne is várjuk, hogy Egyházunk (intézményrendszerünk) ide vagy oda, számottevő növekedésről tudjunk nem csak beszámolni, hanem egyáltalán beszélni.

Hadd csináljak itt egy kiemelt belső alcímet:

1.a. Hálózatosság.

Igen, hányszor és hányan beszélünk, beszéltünk erről.
De mindig találunk kibúvót.

Gyülekezeti autonómia, adatvédelem?

Hát akkor ezzel ne is számoljunk. Mi már csak ilyenek vagyunk. (?)

Még mindig nem működik, ha egy középiskolás elmegy egy egyetemi városba vidékről, szólaljon már meg az az egyházi, flottás telefon, hogy *„Te, most indult egy diákunk hozzátok. Keressétek, kövessétek, figyeljétek rá!”*

De jó lenne, talán azt is tudni, hogy hány végzett hittantanárunk van. (Nem? De!)

2. Szolidaritási törvény, munkakörülmények (lelkészi munka támogatása)

Itt e ponton, most legalább egy olyan ponthoz érkeztünk, melyben pozitív eredményekről tudunk számot adni.

Jelenlegi Zsinatunk fogadta el a *2013. évi III. törvényt a Zelenka Pál Evangélikus Szolidaritási Alapról*, mely hosszú évek „vajúdása árán” született csak meg.

E tekintetben pozitív eredménynek tekinthető az is, hogy a lelkészi életpálya modell kérdése már szerepelt zsinatunk plenáris ülése előtt és várhatóan a februári ülésünkön már általános vita keretében térhetünk vissza ennek tárgyalására.

3. Luther Market (önkéntesség, hálózatosság)

Talán kissé „aprónak” tűnik ez a fejezet az egységes stratégiában, de fontosságát, közösség teremtő, építő lehetőségét nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Ha talán túlzó is az az alapidokumentumban leírt elvárás, hogy *„középtávon feladatunk az egyházi működés finanszírozásának egyik forrásaként is erős vállalkozói kör kialakítása”,* akkor is az ország különböző területein szerves része lehet egyházunk működésének.

4. Gyülekezetek és Egyház (fenntarthatóság, hivatásszerűség)

Szomorúságom az is, hogy több ülésünk munkája után sem sikerült pontot tenni a jogi személyiség törvényi szabályozása kérdésében.

Mindenki itt is a „központi vezetés” egyfajta rátelepedését, - a gyülekezeti autonómia elvonását – látja, pedig itt, sokkal többről van szó!

Azt nem tudjuk megkerülni, hogy ne feleljünk meg az állami szabályozásnak, az állami törvényeknek.

Ahogy majd az ülésünkön szereplő előterjesztésben is feltűnik Magyarország 2011. évi CCVI. törvénye (a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak és vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról), és a 2013. évi V. törvény (a Polgári Törvénykönyvről) alapján **szükséges** a Magyarországi Evangélikus Egyház **belső jogi személye** (továbbiakban jogi személy) létesítésének, megszüntetésének, nyilvántartásának, és egyébbel ezzel kapcsolatos kérdéseinek **egyházi törvényben való szabályozása**.

Ekkor még nem beszéltem arról, hogy egyházunk országos irodája, folyamatosan jelzi, mint a működőképességet akadályozó tényezőt, a szabályozás hiányát. Engem pedig több esperes, lelkész is megszólított a szabályozás hiányát számon kérve.

Fontos lenne, ha a jelenlegi Zsinat túl tudna lépni ezen, az állam által is előírt szabályozás bevezetésén és megalkotná még ebben a ciklusban ennek belső egyházi törvényben való szabályozását.

5. Gazdálkodás és vagyonkezelés (hálózatosság, fenntarthatóság, hivatásszerűség)

Egyházunk országos Gazdasági Bizottsága és Országos Presbitériuma éppen a napokban kezdte meg érdemben tárgyalni azt a Zsinati Határozat tervezetét, amely a Magyarországi Evangélikus Egyház pénzügyi befektetés politikájáról szól majd a 2018. február 24.-i X/17. zsinati ülésünkön.

Emellett folyamatban van az ingatlan vagyonnal való foglalkozás, azt áttekintő rendelkezés megfogalmazása is.

6. Kommunikáció (hálózatosság, hivatásszerűség)

Bár ebben a kérdésben (sem) nem vagyok igazán szakmailag is hozzáértő ember, azért remélem, hogy e területen is tudunk pozitív eredményeket felmutatni.

Bár történtek érdemi előre lépések – EISZ megalakítása – személyes véleményem az, hogy szükséges még bizonyos „finom hangolás”.

Szélesebb aspektusban megfogalmaztuk, hogy egyházunk szervezeti működését a protestáns hivatásszerűség jegyében újítsuk meg.

Kimondhatjuk, ez sem valósult meg. Igaz az utóbbi hónapokban az Országos Presbitérium által javasolt, a Zsinat által jóváhagyott ún. „struktúra munkacsoport” megkezdte munkáját, eredményeiről itt ezen az ülésünkön hallhatunk, felelősséggel tárgyalhatunk róla.

Előbb - utóbb ki kell alakítanunk egy professzionális szervezeti tevékenységet, mert a szokásjog nincs tekintettel a tényekre.

Igaz, az sem egy jó kommunikációs fegyver, ha csak „visszavonulni” tudunk és akarunk.

E kettő között kell egyensúlyt találnunk, hogy látva lehetőségeinket, tudjunk „hatékonyan” megfelelni az Ő elvárásainak.

Testvérek!

Ezzel van szemben, a korábbi részben szereplő „gyülekezet plántálás”. Igen, a kérdéseket, együtt, őszintén, mindig a megoldást – együtt - keresve kell megtalálnunk.

Önmagában nem áltathat bennünket, hogy micsoda „csodafegyvert találtunk” fel, neve „gyülekezet plántálás”, de van hozzá eszközünk, ahogy őseink mondták „pénz, paripa, fegyver”.

Van kellő „humán erőforrás”, mondjuk magyarul missziói lelkületű, tetterre kész lelkipásztor, vagy nem fogunk abba a hibába esni, hogy előbb nem gyülekezetet kellett volna építeni és utána templomot?

Nem leszünk mi is „állványimádók”?

Tisztelt Zsinat!

Kedves Testvérek!

Lassan kezdek már félni attól, hogy megint elkezdtem „szanálni az egyházat”, pedig a Jó Isten látja lelkemet, csak féltő szeretettel gondoltam át az elmúlt egy évet, hogy honnan hová jutottunk és háttérben, a sűrű állományomban, Isten tudja, hogy miért, mindig ott motoszkált, motoszkál, hogy hová is kellett volna jutni (Ő szerinte) is.

Az általános zsinati feladataimon is túl sok-sok feladatot kaptam, kaptunk gyülekezeteinkben, egyházmegyénkben is.

Én hálát adok a jó Istennek, hogy megérhettem ezt a jubileumi évet. Büszke vagyok Evangélikus, protestáns voltomra.

Beszámolómban, jelentésemben, szeretném megköszönni a Jogi és Testületi Osztály munkatársainak kitartó és eredményes munkáját, a Zsinati Tanács és a Zsinati Bizottságok vezetőinek, tagjainak szolgálatát.

Külön köszönöm elnöktársam tevékenységét. Én már elképzelni sem tudom, de a Jó Istent ismerve sejtésem van, hogy honnan veszi ezt az energiát, melynek birtokában még ránk, rám és a Zsinatra is jut, jutott ideje.

Kérlek benneteket, feledjétek a néha átsugárzó pesszimizmusomat, de vigasztaljon benneteket is, hogy én is tudom:

*Az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak az Isten, aki a növekedést adja”
(1Kor 3,7).*

Kérem éves jelentésem elfogadását.

Testvéri köszöntéssel:

Abaffy Zoltán

MEE Zsinat nemlelkészi elnök

Erős vár a mi Istenünk!

Debrecen, 2017. november 10.